

STOCKHOLMS COURIER

Thorsdagen den 14 December.

Sine ira, studio et metu.

STATSHUSHÅLLNING.

(Forts. fr. N:o 99).

De skäl, *Förvaltningen af Sjöärenderna* anförer mot kronoskogarnas försäljning, äro i allmänhet de samma, som vi förut ofta sett anförda, nemligen att tillfället till nybyggen skulle uphöra; att hemman, som haft sin enda skogs- och betestillgång på kronoskogarna, skulle råka i ödesmål; att man endast med svårighet skall kunna bestämma vidden af ersättningsmarken till betesägarne; att det är magtpåliggande att vårda de få kvarlevorna af Kronans skogar för Kronans behof och allmänna byggnader o. s. v. Kronoskogarnas vanskötsel tror Förv. till en del böra tillskrifvas de ännu oafgjorda rågångsfrågor, hvarigenom skogarnas gränser äro ovissa, och anser en förbättrad bevakning möjlig.

Förv. tror således af allt detta "den slutföljd kunna med någorlunda visshet dragas, att försäljning af Kronans parker och allmänningar, äfven med iakttagande af de af Ständerna gifna föreskrifter, icke vore i det hela af någon väsendtlig fördel, hvarken för Staten eller det allmänna" *). Men då Ständerne bestämdt stadgat deras beslut och i händelse Kongl. Maj:t skulle det-

samma stadfästa; anser Förv. sig böra uppgifva, hvad i afseende på verkställigheten må vara lämpligt och mäst tjenligt. Dock som Landshöfdingarnes yttranden dels äro ofullständiga, dels olika, anser Förv. sig böra hemställa, om icke Kongl. Maj:t täckes bifalla, hvad Förv. år 1810 gemensamt med Kammar- och Bergs-Collegierne om en dylik försäljning, som den nu i fråga varande, samt sedermera, gemensamt med samma Collegier, i anledning af Ständernas underd. skrifvelse, angående recognitionsskogarnas försäljning, d. 14 Junii 1818, sig yttrat. I det första af dessa utlåtanden föreslogs, äfven i anseende till ofullständighet i de erhållna upgifterna, att Landshöfdingarne, i samråd med erfarne män, hvar i sitt län, måtte öfverlägga om försäljningsfrågan och uppgifva alla omständigheter, hvarest en Comité troddes böra tillsättas, för att utarbета förslag. I det sednare har Förv. föreslagit, att, sedan utrönt blifvit, hvilka skogar Bruksägarne ville inlösa, Landshöfdingarne måtte uppgifva de öfverblifna skogarnas beskaffenhet, så att de delar, hvilka voro tjenlige för furuträns tillväxt, kunde från försäljning undantagas.

Krigs-Collegium tror de särskilda anspråken på kronoskogarna först böra prövas, till hvilken ända en viss prescriptions-tid borde bestämmas, inom hvilken hyar

*) Här hafva vi åter den där ljusa distinetionen.

och en, som har något anspråk, borde, vid talans förlust, göra den gällande och erhålla ersättning af skogen för hvad som ostridigt finnes. Derefter tror Coll., på "de flera skäl Kongl. Maj:ts Befallningshafvande uti deras yttranden anført," *) att det återstående ej kan eller bör genom aucttion till den högstbjudande afyttras, men, efter hvad hvarje local medgifver, till huggade odlare uplätas, emot årlig skatt enligt skattläggning; dock med undantag af de skogstrakter och parker, dem Kronan bör, för flottornas och andra behof, behålla och vårda. Med de norrländska skogarna tror Coll. böra förblifva på samma sätt som nu.

Särskilda tankar äro yttrade af Hr. Presidenten i Kammar-Collegium, samt en ledamot i Krigs- och en i Bergs-Collegium.

Det ämne, hvaröfver vi sålunda framställt delade meningar, är visserligen ett stort fält för omhugsan, och länge skall den, som vill stadga sin öfvertygelse på blotta skäl, utan tillhjälp af fördomar och afsigter, få på detta fält välja och förkasta, bland den mängd af idéer, som erbjuder sig.

Hvad som förekommer säkert är, att allmän vård öfver skogar aldrig skall uppfylla sitt ändamål. Lika säkert torde vara, att såfånga försök af allmänna makten att göra, hvad som icke låter göra sig, äro i hög grad skadliga, ej blott derföre, att de förslösa statens medel utan gagn, men också derföre, att de gifva förderliga prof af vanmakt och oklokhets, der allt bör vara vishet och kraft.

Dernäst är det säkert, att fredlysning och bevakning öfver publik egendom, så ofta den gäckas och missbrukas, verkar ganska ofördelaktigt på allmänna sedligheten. Ett uslare och mera allmänt förar-

gande exempel kan föga uptänkas, än det af en egennyttig, förtappad och samvetslös skogsbetjent, som ömsom far omkring bygden och upbär sammanskott, för att se igenom finger med tillgrepp på Kronans skogar, och ömsom antastar med rättgångar de motvillige, som vägra att offra till honom, vittnar sjelf och bevisar dem, hvad beskyllning om tillgrepp, han helst behagar göra, eller, allt efter domstolarnes olika meningar, åtminstone tvingar de anklagade till värjemåls-ed.

Vidare är det afgjort, att på många ställen utsyningsrätten anses af dem, som äga den, för en förmån af högst ringa eller alldeles intet värde. Tidsspillan och omgångarne vid afhämtningen, som under Skogsbetjeningens tillsyn måste ske på slädföre, och således inställas, hvarje gång föret tryter på den utsatta tiden, äro ensame så stora olägenheter, att man oftast heldre köper sin stock, om man kan få den till köps, för att få begagna tjenlig tid till afhämtning och undgå den obehagliga bevakningen.

Deremot är det ej mindre sant, att ehuru dålig skogsvården på de allmänna skogarne må vara, den dock aldrig kan blifva så usel, som allmogens vård öfver dess enskilda skogar för närvarande, nästan utan undantag, är. Så länge man icke bränner svedjeländ och icke borthugger den späda skogen, för att nyttjas till gårdselstör, sådeskrakar, trögårdspröt och dylikt, kan man icke uphinna vår svenska allmoge i konsten att föröda det dyrbaraste af alla jordens alster. Att denna förödelse, vid svedjandet, sträcker sig ända till sjelfva jordens productionsförmåga, inser man lätt; och man behöfver icke vara sakkännare, för att på Smålands marker skönja, huru svedje-elden, efter några omgångar, ofta så hunnit fräta till bottnen, att all vegetation afstannat och

*) Som nemligen äro mot hyarandra stridande.

det kala gruset, fördom betäckt med bördig mylla, hotar att evigt förblifva i sitt ofruktbara skick.

Sådant kan svårligen hända på det allmännas skogar, om de icke genom rent nidingsverk antändas på rot. Misshushållningen med dem stannar, såsom redan anmärkt är, vanligen dervid, att den timmervuxna — eller åtminstone till timmerbrukbara — skogen alltför starkt medtages. Alla de yngre generationerna stå kvar, och det behöfves icke särdeles lång tid, innan timmerträdet åter börja att kunna fås.

När man tvistar om *skogsvård*, bör man komma öfverens, hvad man dermed menar. Man får icke förblanda vården om skogens vext med blotta omsorgen att spara den, sedan den hunnit upvexa till den brukbarhet, man önskar. Det senare äsyftar blott att få skogens afkastning rättvist delad åt dem, som den bör tillfalla. Det förra utgör sjelfva skogshushållningen, men har ännu aldrig hos oss varit föremål för den allmänna skogsvården. Allt inskränker sig till utdelningen och tillsyn, att icke mera af det fullvuxna medtages, än att andra behöfvande äfven kunna finna tillgång.

Är nu en sådan skogsvård af särdeles stor vigt, äfven om den kan verkställas med all önskelig noggrannhet? — Så länge skogen har tillgång på timmervuxna träd (till byggnings- eller sågstockar), böra alla behöfvande i distriktet dermed förses. Att neka dem detta, för att låta skogen öfvermogna och stå onyttig, till dess den tager röta, kan icke komma i fråga. Således om hvar och en finge taga efter behag, kunde dock ej mera åtgå, än som nu ungefärligen går. För skogens tillstånd vore det likgiltigt. Det är endast rättvisan imellan de behöfvande, som fordrar bevakningen.

Men för skogens upammande, påskyn-

dandet af dess vext genom tjenlig qvistning och gallring, jordens gödande med det afqvistade riset o. m. d., är människohandens oundgänglig, och der hon saknas, går skogshushållningen illa, likasom mestedels allt den vilda naturens verk, så vidt frågan är att använda det för människobehof. Här är det likväl, hafva vi redan sagt, som våra skogar i allmänhet — åtminstone våra krono-skogar — i alla tider saknat människohanden. Följden häraf är ingen annan, än att längre tid åtgår för skogens vext, och således större rymder uptagas, för att fylla våra behof. Lyckligt blott, om, med upoffring af dessa rymder, vi åtminstone icke alltför oklokt använde, hvad som vexer, om vi nyttjade endast fullvuxen och mogen skog till alla de behof, hvar till den kan nyttjas, och derigenom sparade det mångdubbla antal af ungt tillvexande gods, som i stället tillgripes. Aldrig skulle våra skogar utödas derigenom, att vi nyttjade dem, så mycket de någonsin behöfvas. Och att anlita dem utöfver vårt behof, det kan aldrig blifva ett nöje, som förleder oss.

Ingen betänklighet återstår då, att ju våra allmänna skogar må föryttras, så länge man ej tänker sig någon annan förördelse på dem, än afsalu af sådana skogsalster, som i allmänhet säljas, och hvilka ensame kunna med fördel säljas, d. v. s. af grof och mogen skog. All den tillgång, de deraf innehålla, åtgår nu, så vidt den behöfves — och mera kan ej då ske. Hafva de någonstädes öfverflöd; så är ingen ting bättre, än att enskilda blifvande ägare må skaffa afgång och nyttigt användande deraf, i stället att nu låta förruttnelsen härja det obegagnade.

Vådän ligger blott deri, att skogen af dessa enskilda köpare antingen svedjas och i sjelfva vexten således utrotas, eller ock

med flit förstöres till nybyggens anläggande. Det förre kan icke undvikas, om icke genom uttryckliga förbud, hvilka så lätt kunna göras till köpevilkor och visserligen, i fall de äfven kunna göras åttlydde, skulle vara de helsosamaste efterdömen emot en så förderlig landssed. Vi skulle tro, att detta borde kunna ske. Svedjande är icke lätt att göra i smyg. En Länsman kan oftast från sitt boställe se all möjlig svedjerök inom sitt distrikt; och han besöker dessutom gerna hvarje år de flesta hyar derinom. Allmän tillsyn öfver efterlefraden af ett sådant förbud borde då vara möjlig, om icke annars all möjlighet att vaka öfver förbudslagar redan försvunnit genom den slapphet, som förbudens mängd vållat.

Nybyggensanläggningarne åter ingå just i ändamålet af anstalten. Försäljningar på annat sätt, än till full ägo, kunna icke heller påtänkas; och då är följden, att ägaren anlägger hemman på sin skog, der han tjenligt finner. Han får ej frihetsår; men i framtiden blir hans skatt så lindrig emot andra hemmans.

Att spara skog för afsalu blir icke nybyggarens intresse; och en stor del af sin skog måste han rothugga, för att få åker och äng. Den enda möjligheten, att från de föryttrade skogarne förvänta nödig skogstillgång för dem, af hvilka de förut varit nyttjade, beror således derpå, att all den skog, nybyggaren bibehåller, vårdas i sin vext med desto större omsorg, och all åverkan på träden i deras ungdom desto strängare afskaffas. Ty visserligen är det utom allt tvifvelsmål, att mindre än hälften af de nu befintliga skogssträckorna, på enskildas och det allmännas jord, vore tillräcklig för att gifva lika stor skogstillgång, om skogen i dessa begge afseenden sköttes med någorlunda omsorg. Lika säkert är likväl deremot, att detta ej blefve att förvänta,

ehuru skogsafsättning utan tvifvel icke är den minst lönande afkastning af en jord, derföre, att hon är den minst besvärliga och den, som fordrar minsta förlag.

Nej, nybyggens skog skall vanvårdas liksom all annan. Ingen skall qvista och gallra sin uppvexande skog, ingen företaga sig att till gärdselstörar och sädeskrakar sönderklyfva gamla träd; hvar och en skall dertill nedhugga hundrade de vextligaste späda stammar i stället för en enda fullvuxen, som kunnat gifva hundrade störar o. s. v. De gamla sedvanorna skola följa nybyggaren till hans nya hem. Han skall tänka och lefva för dagen. Ett dagsverke mindre för honom skall, i hans såsom i hans fäders ögon, vara en större vinst, än hundrade besparda träd åt hans efterkommande. Det enda af förstörings-systemet, hvori han skall kunna tillbakahållas, blir svedjande, om nemligen man finner nödigt att förbjuda honom det, och den allmänna tillsynen förmår att handhafva förbudet.

En utväg skulle dock möjligtvis vara att vidtaga. Som det beror af den allmänna makten att bestämma köpevilkoren; så kunde någon ting föreskrifvas köparne till iakttagande både vid sjelfva nybyggesanläggningarna och skogens användande sedermera. Man kunde t. ex. säga, att blott en viss andel af hvarje inköpt skog finge uppbrytas och rödjas till annat bruk, så att åtminstone hälften eller väl två tredjedelar deraf bibehölles till skogsvext. Till och med skulle ett visst hushållningssätt med denna kvarblifvande skog kunna påbjudas, åtminstone läroböcker om ett sådant hushållningssätt utdelas till köparne, emedan det verkligen icke synes olämpligt att samhället söker afhjelpa åtminstone den delen af det onda, som ligger i ren okunnighet.

Som likväl af allt detta, ehuru oändligt lättare verkställt det kunde vara, än för-

söket att genom publik omedelbar bevakning uträtta något, ingen verkan får påräknas, innan ordet *allmän tillsyn* hos oss hunnit få en annan betydelse, lagstiftningen derom inskränkt sig till det nödvändiga och enkelhetens kraft spriddt sig till sjelfva extremiteterna af stats-maschinen; så må det för-låtas, att man tvekar vid besvarandet af den frågan: hvad är i närvarande stund att göra?

Bryta det gamla odugliga systemet, till hvad pris som helst, derom lærer likväl ingen tänkande tveka. Göra enskild egendom af allt, hvad som kan blifva enskild egendom, är ett postulat, med hvars förnekande ingen må gifva sig ut för statshushållare. Rättsgrunden häraf är ensam tillräcklig att upväga hvad olägenheter som helst må derigenom upkomma. Och frukten, som i tidens längd ej kan uteblifva, är för hvarje tänkande varelse så afgjord och så rik, att han ej kan få den tankan att jemföra henne med ögonblickets svårigheter.

Frågan är blott: huru frälsa det oförståndiga släktet under lärotiden? Huru tillställa så, att icke brist och nöd må blifva dess *enda* lärmästare? Kan folket umbära skog och känner det således icke bristen deraf, när den infinner sig; huru vill man då, att det skall frukta den i förutseendet? Och i sjelfva verket skulle vi redan af exempel kunna sluta, att skog för en landtman är hardt nära umbärlig. Man ser folket bygga sina hus af ler och halm, göra sina hägnader med jordvallar, elda i sina boningar med bränntorf och föga nyttja träd till något annat, än husgerådssaker, åker- och körredskap. Snyggheten i lerboningarna, som ofta sakna golf, kan man föreställa sig, och vällukten af bränntorfsoset minnes hvar och en, som smakat den. Hylsning, smak, anständighet, är naturligtvis ej att tänka på med ett sådant lefnadssätt; men man lefver likväl, och älskar

sitt lif, med mensklige eller blott djuriska böjelser och behof. Kan hela Sverige bringas att på samma vilkor tåla lifvet; så kan svenska jordbruket bestå utan all skog; importen af de trädvaror, som åtgå till husgerådssaker och redskap, förstörer ej vår handelsväg.

Det är icke utan skäl, som man rådes att låta folket göra ett försök i denna väg. Men huru tillvägabragtes det, der det redan gått igenom? Utan tvivel genom enskildas misshushållning; ty allmänningar hafva i den orten icke funnits. Oaktade alla locala olikheter, kan man förmoda, att det-samma, med lika uplysning och anda hos allmogen, skall hända, hvar som helst, i den mån, tiden och landskulturen fortgå. Ingen bergsbygds ofruktbarhet har ännu afhällit dess ägare att upbränna dess skog, så fort de hunnit, för att få en gång på hvarje ställe en eländig rågröda och sedan hafva nöjet att betrakta kullarna obevuxna och kala.

Ju mera menniskan är djur, ju mindre förständig och moraliskt bildad hon är, desto mindre tänker hon på andra intressen, än sina egna för ögonblicket. Och skogshushållning har aldrig ett sådant ögonblicks-interesse. Ingen vårdar skog, derest han icke vårdar sig om sina efterkommande. En allmoge, med fullt dispositionsrätt öfver sin skog, har derföre aldrig ännu kunnat förmodas vara skogshushållare. Orsaken till förstöringen är således gifven.

Men en sådan allmoge skola vi ej alltid hafva. Hvarje framsteg i dess välmåga och i konsten att draga nytta af jordbruket skall redan hjälpa till minskande af syvedjandets kredit, medan en snart kommande allmän upfostran småningom öppnar väg för tanka och begär till något mera, än blotta tillvarelsen för dagen. Redan torde det, på många orter, vara möjligt för ett väl organiseradt socken-hushållssällskap

att hos sina socknemän genomdrifva en skogshushållnings-lag, som ej beror af den allmänna lagstiftningsmakten att utfärda, och som icke förfelar sitt ändamål.

(Forts. e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Portugal. D. 11 Nov. ingafs till Öfver-Befälhafvaren för arméen, Gaspar Texeira, en skrift af Juiz do Povo, Joao Alvez, och hans Secreterare Veiga å folkets vägnar, af innehåll: att då Juntan icke fullkomligt upfylde den rättvisa fordran, som Juiz do Povo, i folkets namn och i förening med arméen, förklarar för folkets vilja, neml. att de deputerade till Cortes skulle väljas enligt Spanska constitutionen, begynte folket miss-trösta och anse ingrepp skedd i sina rättigheter. Folket och arméen, som ville hindra ett beslut af Juntans pluralitet att gå längre till nationens prejudice, bådo Hans Excellence att taga saken i betraktande och sammandraga arméen, för att proclamera Spanska constitutionen, hvilken, jemkad af de sammankallade Cortes, enligt Spaniens exempel, kan antagas och lämpas till Portugals seder och bruk, utan någon förändring i dess väsendtliga delar eller i de liberala idéer, den innehåller: — Derpå hölls en militairisk conference i Regerings-palatset samma dag, i Juiz do Povos närvaro, hvarvid beslöts: att Spanska Constitutionen skulle proclameras och Cortes sammankallas i enlighet dermed, samt folkmängden så indelas, att de deputerades antal blir 100; att fyra nya ledamöter i Regeringen skola väljas; (hvilka blefvo Grefve Sampayo, P. L. Perreyra de Mello, J. M. Perreyra de Souza, och J. de Souza Cirne de Madureira); att de fyra ledamöter, som förestå de fyra departementerna, (Inrikes, Krigs- och Marin-, Utrikes och Finance-) endast halva röst, hvar och en i sitt ämne. — Regeringens ledamöter aflade genast eden, Sessionen börjades, och Grefve Sampayo utnämndes till Finance-Minister.

Den 13:de begärde fyra ledamöter, neml. H. J. Braancamp, J. F. de San Luis, M. F. Thomas, och J. J. Ferreyra de Mouza, deras afsked; och J. M. Perreyra de Souza utsågs till Minister för Inrikes, likasom A. de Silveyra Pinto da Fonseca för Utrikes ärenderna. Regeringen beredde sig att till provinserne afsända de artiklar af Spanska

constitutionen, som angå valen. — Den 17:de hölls i Texeiras palats en militairisk conseil, som till Regeringen afgaf följande postulater: 1:o tillståndet i hufvudstaden och allmänna tänkesättet fordra, att de Regerings-ledamöter, som begärt afsked, återtaga sina functioner, emedan hvarken nationen eller arméen samtyckt dertill; 2:o valen af deputerade skola ske enligt Spanska systemet, emedan folkets och arméens allmänna tänkesätt, äfvensom de motiver, hvilka föranledt den stora paraden d. 11 Nov., bjuda det; 3:o Ingen annan del af Spanska constitutionen sättes i verkställighet, innan Cortes sammankomma, och derest de icke antaga dess grunder, dock med förbehåll af de ändringar, som finnas nödige. — De fyra ledamöterna kommo om aftonen till Marquis Valadars palats, under bifalls-rop af folket, som fröjdades öfver detta lyckliga beslut.

Spanien. Regeringen har kungjort Cortes af Konungen sanctionerade beslut, som förklarar Spanska området vara en oantastelig fristad för alla personer och egodelar, de må tillhöra främlingar boende inom eller utom riket, med vilkor, att de respectera dess constitution och underkasta sig dess lagar. — Det permanenta utskottet har till sin president valt Munoz Torrero, till Secreterare Sancho. — Sedan Konungens bref stillat folket, i afseende på Carvajals utnämning till Gen. Capitaine, och H. M. lofvat återkomma till hufvudstaden, herskar där det fullkomligaste lugn och man tänker icke mer på urtima Cortes. Utskottet har, i sin session d. 16 Nov., förklarar intet skäl förevara till deras sammankallande. Folket syntes nöjdt med detta beslut. — Utom Vigodet (f. d. Gen. Capit. i Madrid) Rubianes (f. d. Xefe politico där) och Balleisteros (f. d. Gen. Inspector för Milicen) äro till Stats-Råd nämnde: Biskopen af Segovia, Hert. af Frias (nu Embassadeur i London), Marq. Villafrañca, Porcel (nu Ultramarinsk Minister), Bar. Castellet, J. de la Pezuela och F. de Laserna; för America Marq. de S. Francisco y Herrera, J. Luyando, F. de Aranjó, J. J. de Ortiz.

Morales och hans anhang, bestående af 200 personer, esterspanas ifrigt, och 14 deraf voro d. 16 Nov. redan gripne i Avila. I anledning deraf sker en mängd arresteringar äfven i Madrid. — Erkebiskopen i Valencia förvarades först mycket noga där och militären måste hålla noga vakt, för att skydda honom mot öfvervåld af folket, som äfven fordrade Elios hufvud. Erkebiskopen är sedermera transporterad till Madrid. — Munkar fortfara att begära secularisation.

Regeringen har gifvit befallning om förfärdigande af en mängd gevär.

England. I anledning af en privat audience, som Lord Grenville hade hos Konungen, utspriddes rykten om en förestående förändring i Ministären, ja tidningarne uppgåfvo bestämdt, att Grefvarne Liverpool och Harrowby samt Hr. Canning begärt afsked. Nu vet man dock med säkerhet, säger en ministeriel tidning för d. 1 dennes, att dessa tre ministrar ingalunda ämna öfvergifva sina embeten. — De rykten, som blifvit utspridda, i anledning af Österrikiska Embassadeurens i London, Furst Esterhazy's, hemliga audience, att han, & de i Troppau samlade monarkernas vägnar, haft för ändamål att förmå Konungen att behålla sina nu varande Ministrar, hafva af samma Embassadeur blifvit vederlagda. Det bref, han framlemnat, var endast en sorgbeklagelse för Herfuginnans af York död.

D. 24 Nov. höll Drottningen sitt högtidliga tåg till St. Pauls kyrka och förrättade sin andakt där, under ett utomordentligt tillopp af folk, som dock var ganska fredligt. Redan kl. 8 begynte skäckningarne. Kl. före 10 för Drottningen ut från Brandenburg-house, och ända till Hydepark var vägnen escorterad af 150 män till häst. Sedan vidtog den af Parlamentsledamöterna General R. Wilson och G. Noel anförda cavalcade. Hobhouse, Moore m. fl. åtföljde i vagn. Handverksskråna med sina Läringar och fanor voro upställda på båda sidor om gatorna. Då Drottningens vagn kom midt för Carltonhouse, stadnades den af folket, som harrade. Vid Templebar (porten till sjelfva Staden, City) emottogs Dr. af Lord-Mayoren, Sherifferna och den öfriga Magistraten, och portarna stängdes, så snart hon var inkommen. Magistraten sällade sig till tåget och det nalkades St. Pauls, där mängden var så ofantlig, att Dr. med möda kom in. 2000 Constbalar voro redan samlade i kyrkan. Sextio deputerade hvitklädda damer emottogo Drottningen, som något efter kl. 12 inträdde, ledd under armen af Lord-Mayoren, lika som Lady Hamilton af Hr. Favell. Sedan Dr. intagit sin plats, gjorde hon tyst de vanliga bönerna. Derpå lästes bönerna och litanien af prester (predikning hade blifvit förbjuden af Pastor i församlingen). Då gudstjensten var slutad, bildade de 60 damerne en haie, igenom hvilken Dr. gick, då hon lemnade kyrkan, i samma ordning och procession som vid ankomsten. Wood, som tycktes hafva öfverbestyret vid tillställningen, gick förut och röjde rum. Återtåget skedde med samma

escort, som tåget till kyrkan. Inga oordningar förspordes bland folkmassan.

Bergami, som är i Paris, väntades till England.

Drottningen emottager ännu addresser, äfven med talrika processioner; men efter som dagarne äro korta, emottager hon icke så många hvar dag.

Kingsbench har fällt sitt utslag i Burdetts mål och ogillat påståendet om ny rättgång. Jurydomen vid Leicestershires assise-rätt, hvarigenom han blifvit förklarad skyldig till utspridande af uproriska libeller, är således stadfästad, men straffdomens afkunnande i enlighet med verdictet (jurydomen) är uppskjutet till nästa ting.

Frankrike. Man har upptäckt en conspiracy i Östra provincerna, hvars ändamål skall hafva varit att mörda Hert. af Angoulême. 14 personer (hvaribland en f. d. Öfverste Planzeau, och många afskedade militärer) äro misstänkte och anklagade. — Vicomte de Chateaubriant tros gå, som Minister, till Berlin. — Det påstås, att Drottningen af England köpt godset Montgeron nära Paris.

Öfra Italien. Sardinska hofvet fortfar att icke erkänna den nuvarande regeringen i Neapel, men säges tillika hafva beslutet att iakttaga en sträng neutralitet i afseende på det riket. — Österrikiska truppernas höggvarter skulle, enligt nyaste underrättelser, flyttas från Treviso till Ferrara. Bref från Rom af d. 1:a Nov. berättar, att Österr. trupper väntades till Kyrkostaten.

Dannemark. De här gjorda upptäckter, i afseende på Doct. Dampé, berättas öfver England på det sätt, att en förfärlig complott blifvit upptäckt, just som den skulle utbryta, och alla de sammansvurne häktade; att Dampé, som är en man med hufvud och kunskaper, men hvars revolutionära grundsatser äro kända, bildat ett hemligt förbund, mest bestående af raskt arbetsfolk, hos hvilka han inpräglat sina uproriska idéer; att de ämnat öppna fängelserna, förena sig med fångarna, bemäktiga sig arsenalerna och magasins-förråden, mörda alla höga enbetsmän och sjelfva Konungen, och proclamera en representatif statsförfattning. D. 17 Nov. skulle complotten utbryta och dertföre skedde arresteringen d. 16, då polisen kom öfver deras operations-plat och öfriga papper, hvaribland redan färdiga proclamationer. — Engelska tidningar innehålla äfven från Hamburg en artikel i samma ämne, af innehåll, att de arresterades antal är stort och däribland män af hög rang; att några personer omkommit, då conspiratorerne arresterades; att man i Köpenhamn och i hela Dannemark allmänt

önskar en constitution, och att den utan tvifvel beviljas.

America. D. 4 Nov. voro alla regeringens ledamöter i Förenta Staterna samlade i Washington, och Congressen skulle sammanträda d. 15. Petitioner voro färdiga från de förnämsta städer, för att hos lagstiftande magten anhålla, att den nya tulltaxen, som komme under pröfning, måtte förkastas. Bostons invånare anföra i deras petition, bland annat: "den supposition, att Amerikanerne, ända till dess den i fråga varande taxan eller något dylikt steg vidtages, skulle vara i beroende af utländningen för sina lifs- och försvars-medel, är alldeles falsk och en förvillelse, förnedrande för nationens karakter". De påstå sedermera, att om den nya taxan och de grunder, hvarpå man föregifver den vara bygd, antoges, skulle de, oaktadt allt hvad man kan invända, bidraga att minska folkets industri, lägga hinder för dess välmåga och fördärfva dess moralitet. Flera städer hafva med samma kraft yttrat deras mening.

Bolivar har i Augusti ankommit till Turbaco och upmanat Cartagenas garnison att gifva sig; men garnisonen skall (enligt ett Spanskt bref från Ja-

maica) hafva gjort utfall och nästan förstört hans independenter, hvaraf endast få undkommit. En stor del af de Engelska trupper, som vero hos honom sedan Rio de la Hacha's utrymmande, hafva fallit i denna strid.

Napoleons nya hus på St Helena är färdigt och håller på att meubleras. Det skall vara prydligt, till och med prägtigt.

Några nyheter ifrån Tyskland, Neapel o. s. v. Har man icke kunnat meddela, då Tyska posten, som, enligt vanligheten, bordt komma i förgår, icke ens i går ankom.

Stockholm. Jernskeppningen för detta år har i sistl. månad uphört här. Det är således sistgången i år man meddelar den vanliga månadsuppgiften på metallvägens inventarium.

Uppgift ifrån Stockholms Stads Järn- och Metall-Våg Ult:o Novembris 1820.

	Stång-jern.	Manu-factur.	Kop-par.	Mes-sing.	Bly, Alun, Vic-triol, m. m.	Stång-jern.	Manu-factur.	Kop-par.	Mes-sing.	Bly, Alun, Vic-triol, m. m.
	Sk:pd.	Sk:pd.	Sk:pd.	Sk:pd.	Sk:pd.	Sk:pd.	Sk:pd.	Sk:d.	Sk:d.	Sk:pd.
Behållningen i-från år 1819	79,371.	36,566.	857	332	1,046.					
Ankommit se-dan årets bör-jan	235,897.	26,379.	5,304.	323.	4,897.	201,069.	29,773.	4,570.	415.	4,288.
	315,268.	62,945.	6,161.	655.	5,937.	114,199.	33,172.	1,591.	240.	1,649.
						315,268.	62,945.	0,161.	655.	5,937.

På nästa årgång af denna tidning, kommer, kan prenumereras, här i staden hvilken alla Måndagar och Thorsdagar ut- Deléens & C:s boklåda, med 6 R:d b:co.

STOCKHOLMS COURIER

Måndagen den 18 December.

Sine ira, studio et metu.

STATSHUSHÅLLNING.

(Forts. och slut fr. N:o 100).

Så snart en skogshushållning är börjad; blir dess bibehållande otroligt lätt. Det dröjer endast första halfva mansåldern, innan man börjar kunna af dess afkastning hämta mycken nytta, utan att minska den framtida afkastningen. Och har man kommit så långt; då är den oegennyttiga omtankan för framtiden icke mer i så svår strid med den egennyttiga omsorgen för dagen. Man börjar älska de vackra träden, tröjda sig att hafva bidragit till deras framalstrande eller upfredande. Meniskotanken lyfter sig åtminstone så högt öfver jorden, som trädens toppar räcka. Hvad skall väl någonsin uplyfta den enformiga slättboens blick från det flacka fält, han trampar?

Oundvikligt är det, att skogen blir nyttig, om den skall blifva vårdad. Antingen måste skogsägaren hafva att påräkna en säker afsättning och ett försvarligt pris, eller också ej äga mer skog, än hans egna behof kräfvat. Ty annat än misshushållning kan det icke vara, att freda skog, som man ej har utväg att nyttigt använda. En Smäländning, t. ex., må förlåtas, om han icke inser, hvarföre han skulle låta hela sin betesmark öfvervexa med grof

skog, som ingen köper af honom, som han ej kan transportera till närmaste hamn och än mindre der få betalt. Han har, rätt deri, att han förstörer skogen på en stor del af sina ägor. Han har blott orätt deri att han låter vanan vid förstöringen leda sig till förderfvande af allt. Vore hans ängar och betesmarker rent af befriade från skog, och blott en sjettedel, kanske en tiondedel af hans ägovälde afsatt för skogsvext; så skulle han se sig nödsakad att der vårda skogen, han, som ännu icke lärt att på skånska viset umbära den. Han skulle omöjligen falla på den tankan att förvandla allt med ens till svedjeland och sedan frysa i all sin lifstid — så kort är menniskans tanke aldrig.

När deremot en Smäländning sköter sin skog på vanliga sättet; så ser han aldrig för sig vådan af total brist fortare, än han kan hinna begripa, att matjordens bortsvedjande slutligen skall hindra återvexten. Detta må man ej begära af en bonde; och ända dittills ser han sig blott i saknad af all grof skog, hvilken i de flesta fall kan ersättas med den unga svedjebara, så att det endast är för behofvet af timmer, som han kan råka i förlägenhet. I öfrigt betraktar han skogen såsom en fiende, hvilken betager honom all nytta af den mark, hvarpå han vexer, ända till dess svedjelden får gå öfver henne. Och han har

rätt. Hela hans mark är verkligen onyttig, så länge den bär skog. Hans boskap får endast bete på svedjelandet, de första åren efter rågskörden. Så fort skogen börjar återvexa, låter han den växa så tätt, som någonsin möjligt är; ty endast på det sättet blir den tjenlig för nytt svedjande. Ett fält, sålunda öfverdraget med 3 till 4 års gamla träd-plantor, har redan uphört att vara betesmark — ofta kan knapt en orm krypa imellan plantorna. Huru måste nu icke den arma bonden längta efter den stund, då han åter får nedfälla alltsammans, för att skaffa sig först en rågskörd och sedan några års mulbete! Men han uplefver sällan den tiden; ty dertill åtgå 20, ofta 30 år.

Kan nu, i stället för detta på så många orter enda sätt att hämta nytta af skog, aldrig något annat införas? Läran derom är åtminstone icke klyftig och tyckes vara lika lätt att bibringa sjelfva allmogen, som det nu är säkert, att intet begrep derom hos denna allmoge finnes.

En hemmansbrukare i Småland t. ex. innehar vanligen minst 100 tunnland jord. Om hälften deraf är åker och äng — den senare bevuxen med löfträd, ensame tillräcklige att bevisa frånvarelsen af all ängskultur —; så användes den öfriga hälften till svedjande. Af 50 tunnland kunna, efter 25 års återväxt-tid, 2 tunl. årligen afsvedjas. Således vexer årligen svedjeråg på 2 tunnland. I fem år efter svedjandet kan marken betas. Således finnes bete på 10 tunl. Det, vill säga, att tolf (12) tunnland ständigt användas till näring för människor och boskap. De öfriga 38 tunnlanden bära skog, som håller på att återvexa till svedjande, och gagna ägaren till platt ingen ting annat.

I stället skulle han kunna företaga sig

att på en gång nedhugga all skogen på de fyra femtedelarne af sin mark och endast bibehålla 10 tunnland bevuxna, hvilka dessutom kunde vara de stenigaste och ofruktbaraste, han ägde. Här skulle han börja med att hämta sitt årliga behof af gärdslö och bränsle på det sätt, att han utgallrade alla träd, som vuxit för tätt, och kvarlemnade på tunnlandet t. ex. blott 200 träd (ehuru der kunde fullvexa ännu vida flera). Han finge på detta sätt en park af 2000 träd; och så snart han hunnit sluta gallringen, kunde han börja att årligen hugga 20 träd af de kvarstående, hvarmed han sedan alltjemt finge fortfara, under förbehåll, att han följande året alltid på den plats, der han huggit (träden borde alltid tagas i ett sammanhang näst intill hvarandra), planterade så mycket, att 20 vextliga träd der i stället kunde upfresas. Om hundrade år vore parkens första uppsättning uthuggen, och de 20 träden, som först planterades, vore mogna att huggas, såsom hundrade år gamla. Med tjugu sådana träd, ja, med tjugu 50 års träd, är en bonde för sitt års behof belåten. Han kan årligen spara några deraf, antingen på rot eller i godt förvar, för att äga byggningstimmer, när han behöfver.

Antagom, att vi missräkna oss, att åbon behöfver mer och att parken afkastar mindre. Förökom då parkens vidd ända till dubbel; 20 tunnland från 50, återstå 30. Således i alla fall trettio tunnland att begagna i stället för tolf, till folks och boskaps försörjande. Ersättning för svedjerågen är det första, som bonden ropar på. Kan han då icke, i stället för allt årligt arbete med svedjelanden (i sanning ett groft arbete), en gång för alla upbryta 4 tunnland af de 30, trädå hälften deraf årligen och beså den andra hälften, och skall icke detta gifva honom, med vida ringare möda,

lika stor afkastning, som han kunnat få af utsädet på två tunnlands svedja?

Fyra tunnland från trettio, återstå tjugusex (26) till mulbete, i stället för tio (10) som förut var alltsammans. Och dessa 26 blifva ej mer upbrända. De få årligen förbättra sig, i stället att, tre, fyra gånger inom århundradet, frätas och utsgas af elden, så att till slut allven endast är qvar. Landtmannen är ej blott tryggad mot framtida skogsbrist. Hela hans hushållning är förbättrad.

Vi spara oss mödan af en kalkyl öfver verkningarne af ett sådant hushållsätt, i fall det öfver hela Sverige komme i gång; ty vi veta ganska väl, att det icke sker. Allt hvad vi inbilla oss är, att detta begrepp om saken kan vara lika godt med deras, som påstå, att landet aldrig kan förses med sina skogsbehof, om icke allmänningar finnas. Och lättare tro vi det vara, att införa en sådan skogshushållning, än afhjelpa bristen genom allmänningar, när den en gång oundvikligen kommer.

Ganska få hemman måste det vara, som ej utan saknad kunna umbära så mycket jord till skogsplantering, att de med tiden erhålla nog deraf för sitt behof. Men om några finnas, som icke kunna det; så mycket bättre för de närmaste hemman, som äga utrymme — och sådana finnas ofelbart, mestedels på vida mindre afstånd, än de allmänningar, hvarifrån förnödenheter na nu kunna hämtas. Så mycket bättre för dessa; ty att sälja skogsprodukter är säkert det förmånligaste bruk, som kan göras af en mark, otjenlig till åker och äng. Och vi bedraga oss ganska mycket, om någon utsyningsberättigad finnes, som sätter högre värde på sina utsyningar, än på den fördelen att finna tillgång att köpa på aldrig så litet närmare håll.

Försäljningen af allmänningarna måste kunna ske med sådant föranstaltande, att köpe-tillgång derifrån blifver åt de för närvarande skoglöse hemman. Men vilkoren härom behöfva icke och böra icke sträckas utöfver en mansålder. Denna tid bör och kan användas att undervisa folket i skogshushållning och förmå det till dess verkställande. En nitisk Landshöfdinges öfvertalning vid socknestämmor skall icke finna motstånd, aldraminst då han har att åberopa den förestående nödvändigheten att förse sig sjelf med sina förnödenheter, vid äfventyr att, efter uphörandet af all tillgång från de sålda allmänningarne, lida total brist. Och sedan man på detta sätt förmått allmogen att genom socknestämmebeslut åtaga sig skyldigheten att plantera, afsätta jord dertill och stadga lagar för verkställighet häraf samt för framtida hushållningen med skogen; kunna sådana socknestämmebeslut i laglig ordning fastställas; och det beror af Konungens Befallningshafvande att hålla hand öfver deras efterlefnad. Socknehushålls-sällskapen äro de tillsyningsmän, som böra vid hederspligt ansvara honom, att ingen öfverträdelse undfaller hans kunskap. Han kan dessutom ganska bekvämligen, hvar tredje sommar, sjelf besöka hvarje socken i sitt län.

Ett enda inkast återstår. På alla skogar, som icke med flit upammas till svedjande, finnes något mulbete, ehuru obetydligt, i den mån skogsvexten är stark. De kringboende nyttja detta mulbete på alla det allmännas skogar; och man gör sig samvete öfver att betaga dem denna förmån, såsom varande en påstådd rättighet. Vi neka ej, att detta stundom kan hafva skäl med sig, och aldraminst påstå vi, att de bevekande anledningar böra föraktas, som förete sig, då genom utkräfvande af Kronans högsta rätt hemmansägare skulle bringas till

alltför betydliga inskränkningar i sitt åkerbruk, för att genom utläggande af ägor till bete ersätta, hvad på kronoskogen förlorades. Men den obegränsade betesrätten (eller förmånen) måste kunna begränsas. Den kan aldrig vara särdeles betydlig, då skogsägaren begagnar sin rätt, att låta skogen vexa, allt hvad möjligt är. Några få tunneland, dem betesägaren berättigas att afbruka och nyttja endast till bete, ersätta lätteligen fördelen att låta boskapen stryka hela skogen öfver. Att afsätta sådana skiften åt hvarje angränsande hemman, blir visserligen en lätt omsorg, som icke bör göra hinder i planens utförande.

Att tala om Kronans skogsbehof för flottorna, tro vi vara i det närmaste att tala utom ämnet. Skogsalster till köps kunna i Sverige aldrig komma att brista — och att Kronan bör köpa, hvad den behöfver, lär vara utom allt tvifvelsmål. Köpesumman för skogarna lemnar rik ersättning för hvad uphandlingarne komma att kosta.

Detta är, hvad vi förmått tänka öfver ämnet, men i brådska och med föga ordning upstaldt. Mätte saken tala bättre för sig sjelf hos hvar och en, som äger en tankekraft att spänna! Något borde dock göras, och något måste kunna göras för fäderneslandets väl. Att stå med armarna i kors och ropa, att huset brinner, är ej sättet att släcka. Den, som icke gjort mer, kan finna beqvämt att skylla allt på eldens oemotståndliga kraft; men den förnuftige låter ej dermed afvisa sin fordran på ansvarighet af den ropande. Man säge, hvad man vill; aldrig skall man inbilla oss, att vi här begärt något öfverdrifvet, eller att embetsmakten genom sin organisation saknar utvägar till åstadkommande af hvad vi föreslagit.

Vi tro oss icke ens gå för långt, då vi betrakta det såsom ett rent postulat i

statshushållningen, att hvarje svenskt hemman skall af egen tillgång, eller af grannars icke alltför aflägsse tillgångar, äga sina skogs-förnödenheter, och att många orter, utan upoffring af någon för åkerbruk tjenlig jord till skogsvext, skola äga outtömliga tillgångar för export af dyrbara trädvaror. — Endast i bruksdistrikter behöfver någon stor skogssträcka sparas och undandragas odling. Små väl vårdade parker på dertill tjenlig jord böra blifva vid hvarje by, men hela det bördiga landet i öfrigt öppnas för sol, gräsvext och åkergrödor. Denna tanke måtte vara vigtig nog, för att lifva nit och verksamhet hos hvar och en, som kan verka för ändamålet och framför allt hos hvar och en, som vill förtjena sin titel af statens embetsman. Att uppsöka inkast med all möjlig sorgfällighet, må vara så nödigt och försigtigt, som helst; men det ensamt är icke nog. Den, som är varm för sitt kall, använder lika mycken sorgfällighet att uppsöka utvägar för det stora ändamålet. Vi begripa icke, huru någon kan sakna denna värma för en sådan sak.

Till Redacturen af Stockholms Courier.

Tit. har uti sitt blad N:o 98, vid framställningen af Landshöfdingens öfver Elfsborgs Län afgifne underdåniga utlåtande i frågan om Kronoskogarnes försäljning, låtit införa en not af följande innehåll:

”Då Landshöfdingen upger alla Kronoskogarna inom Länet för Kronoparker, är sådant ett stort misstag. Endast Edsmärens Halle- och Hunneberg äro parker, alla de öfriga allmänningar.”

För att tullkomligen vederlägga denna anmärkning, får undertecknad Landshöfding öfver Elfsborgs Län åberopa dess i

ämnet afgifne underdåniga utlåtande, som finnes uti Kongl. Kammar-Expeditionen. Deruti förekommer så mycke mindre någon anledning till det omdöme, notens författare tillåtit sig öfver Landshöfdingens upgift, som Landshöfdingen noga iakttagande, de med förhållandet enligt benämningar, särskildt uptagit och beskrifvit, hvar och en af dessa inom Länet, till ett antal af 18, belägna Kronoskogar. Då således notens författare emot sanning och rätta förhållandet, med stämpel af stort misstag behagat utmärka Landshöfdingens embetsbehandling, öfverlemnas till Tit. eget val, att antingen införa denna skrifvelse i Tit. först utkommande blad, eller och, att i samma tidning eljest göra sanningen ett offer, derigenom, att tillvitelsen af misstaget återkallas, lika offentligt som den blifvit gjord.

CARL FLACH.

Härpå får Red. svara, att den tillåtit sig, hvad den alltid skall tillåta sig, nemligen att i sina upgifter följa en officiel handling, för hvars riktighet Red. icke står i något ansvar. Då man tillkännagifvit, att recensionen angick de Kongl. Collegiernas underd. utlåtande, och ansvarar, att allt hvad som blifvit anfördt, öfverensstämmer dermed, kan man icke vidkännas någon förebräelse för hvad man anfördt. Man har likväl icke velat vägra att införa ofvanstående skrifvelse, på det vederbörande, hvilka *tillvitelsen* träffar, må bedöma, huruvida den är grundad.

Våra läsare torde fordra förklaring af oss, huru vår upmärksamhet följt de två af Justitiæ Cantzlers-embetet handlagda mål, hvarom vi börjat lemna underrättelse, det ena angående orsaken till Dalkarlen Haga

Eric Olssons död, och det andra rörande Bränvins-förordningens efterlefnad i Nerikes län. Vi få således anmäla, att vi icke glömt dessa mål och skola, så snart något ytterligare dervid åtgöres, lemna våra läsare underrättelse derom.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Spanien. Rörelserna i Madrid, i anledning af Konungens frånvaro, Carvajals utnämmande m. m., hafva verkligen varit af allvarsam natur. Beundransvärdt är imedlertid folkets upförande: inga häftiga utträden, inga våldsamheter, intet förolämpande af Majestätet; endast ett lugnt och kraftigt förkunnande af en bestämd önskan, för hvilken också Konungen eftergifvit. Förloppet var i korthet följande: Konungens svar, som provincial-deputationen d. 17 Nov. meddelade folket, var ingalunda så tillfredsställande, som man först berättade, utan innehöll blott att Konungen afslagit det afsked, Ministrarne begärt i anledning af Carvajals utnämning, och att H. M. ville taga det beständiga Utskottets föreställning i öfvervägande. Derpå blef gäsningen förfärlig och Deputationen sände en ny föreställning till Konungen. Garnisonen gick i gevär och förnyade trohetseden mot Konung och constitution, med förklaring att i alla fall vilja skydda lugnet och auctoriteterna. Många talare utträdde och sökte stilla folket; flera corporationer sände address på address till beständiga Utskottet. D. 18 fick man äntligen veta, att Konungen rådfrågat sina Ministrar och förklarat sin vilja ingalunda halva varit att öfverträda de constitutionella formerna. Magistraten och Provincial-deputationen kungjorde en skrifvelse från det beständiga Utskottet, deri det hette, att "Konungen med nöje eftergifvit för de gjorde föreställningarne och gått in på att återkomma till hufvudstaden, så snart ordning och lugn voro återställda. Konungen hade från sin person aflägsnat sin Mayordomo mayor (Grefve Miranda) och sin Bigtfader, Urtime Cortes ville H. M. sammankalla, så snart utskottet bevisat en sådan händelse hafva inträffat; som constitutionen uppgifver." D. 19 uphörde folkskockningarne och d. 20 utgafvo Magistraten och provincial-deputationen en proclamation till Madrids "heroiska invånare," med tillkännagifvande att Konungen ämnade komma till staden dagen derpå." Ett så fröjdefullt beslut och det

sista prof Konungen gifvit derpå, att han tänker följa det constitutionella systemet, i det han från sig aflägsnat dem, som icke ägt folkets förtroende, måste ingifva förtroende hos alla goda medborgare, hvilka sålunda se den stora samhällsbyggnaden tryggad på ett orubbligt vis. Om imedlertid några illa sinnade icke skulle dela den allmänna tillfredsställelsen och icke förena sig i den önskan, att constitutionen noga följes; så hafven J att anse dem såsom oförsonliga fiender. Auctoriteterna hafva ögonen på dem och skola tvinga dem till deras pligter. Vi hoppas, att detta folk, med hvilket intet annat kan liknas, skall nu som alltid gifva prof af sin goda anda." Ordning och lugn återkommo; men det skrives af d. 21, att ännu en hemlig gäsning och missnöje rådde; Kongl. famillen väntades dock till följande dagen med säkerhet. — Så snart oroligheterna begyntes, öppnade sig å nyo klubbarna, men voro åter skingrade d. 20, utom Fontana de Oro (hvari både Quiroga och det beständiga Utskottets President, den agtningsvärde presten Munoz Torrero deltaga), I denna klubb tillkännagafs d. 16, att Riego försö-
nat sig med Ministrarna och Arguelles öfvergifvit sina misstankar mot honom.

Det säges, att den älskade Gen. Capitainen i Catalonien, Villacampa, torde i samma egenskap komma till Madrid, m. fl. förändringar.

England. En mera detaljerad berättelse om Drottningens tåg till St. Pauls torde icke vara utan interesse, såsom målning af en Engelsk folkfest. Dels ser man deri uttrycket af en stor och statsborgerligt utbildad nations politiska opinion och subjectifva tillgifvenhet, dels äfven och i synnerhet, hvad underverk, i vidmagthållandet af ordning, den civila styrelsen kan, utan allt biträde af den militära, åstadkomma, äfven i ögonhlick af den yttersta spänning och den närmast öfverhängande krisis. — Det är bekant, att, sedan billen kantrade i Öfverhuset, Ministrarne likväl fortfara att visa sin fiendtlighet mot Drottningen, serdeles deruti att hon ej är i stånd att få en sig passande hofhållning anvist. Detta retade så mycket mer sinnena, som man allt sedan d. 10 ansett hennes sak som afgjord och triumfen säker. För att förebygga alla motioner till hennes fördel i Underhuset och alla för Ministrarne oroande discussioner derstädes, blef parlamentet d. 23, genast vid öppnandet, prorogeradt, just i det ögonblick Denman öppnade munnen, för att göra en motion. Nästan alla närvarande ledamöter ropade: Shame, shame! och några sade helt pathetiskt: "Detta behandlings-

sätt är en skamfläck på nationen och dess representation, som är utan exempel i historien." — Också felade denna händelse ej att än mer förbittra sinnena och vända ifrån Ministrarne en mängd af dessa kalla själar, som äro likgiltige för finare intryck, men såras af det minsta förakt för formaliteter, bokstäfver, corporationer och privilegier. I detta ögonblick hållas i London och öfver hela Storbritannien oräkneliga möten, för att uppsätta adresser till Konungen, med begäran att han ville afskeda sina ministrar, med lyckönskan dertill, att hant durchlauchtiga gemål, genom Försynens bistånd och Engelska folkets medelst tryckfriheten högt yttrade opinion, undgått den mot henne stämpelade skändliga förföljelse, samt ändteligen med klagomål öfver det förnedrande sätt, på hvilket Underhuset blifvit behandladt. Om ministrarne lita på, att stormen skall lägga sig på dessa 2 månader, som förflyta till nästa 23 Januari, så bedraga de sig säkert. Derom hade de kunnat öfvertyga sig, om de stått på balconen af St. Pauls Coffeehouse, hvarifrån man med all bekvämlighet kunde betrakta det imposantaste af alla skådespel, som ännu setts och får ses.

Som bekant är, är Lord-Mayorn Kung i the City af London och har vida mer att säga der, än Konungen af Stora Britannien. Den nuvarande Lord-Mayorn är Radical. Så snart Drottningen underrättat honom om sin föresats att högtidligen besöka St. Pauls kyrka, och begärt hans tillstånd att få passera in i City, svarade han genast, att han ej allenast ville med Sheriferne vara i stor costume henne till mötes vid Temple-Bar, utan äfven skulle vidtaga alla öfriga nödiga anstalter. Nu började fienderne att röra sig. Dom-capitlet af St. Paul vägrade att låta någon särskild predikan hållas; och en stor predikant, son af Biskopen af Norwich, som enkom rest till London för detta ändamål, måste återvända. Samma Dom-capitel vägrade Lord-Mayorens begäran, att den dagen få disponera kyrkan och svara för dess säkerhet, under förevändning, att kyrkan ej kunde stängas för menigheten; och likväl gjorde det Lord-Mayoren ansvarig för allt hvad som kunde hända. Äfvenså tilläts ej, att Damer af St. Pauls församling finge i deputation emottaga Hen. Maj:t vid ingången. Men Lord-Mayorn förlorade ej concepterne. Han lät slå an ett placat på alla gatuhörn och plank, hvaruti han varnade folket för den lätt upkommande faran af det fria tillträdet till kyrkan, i öfrigt bedjande hvar och en med benägenhet efterkomma hvad Constablarne och de civila auctori-

teterna kunde, till ordningens bibehållande, förordna. Hela dagen d. 28:de satt Alderman Wood i Guildhall och tog ed af nya Constablar, till ett antal af 2000. Den följande dagen var som en helgdag. Banken var stängd och inga affairer gjordes. Alla Vexlar, förfallna till den dagen, voro dagen förut betalda. Ifrån morgonen bittida strömde folket från alla håll åt de trakter, der tåget skulle passera, och nästan hela Londons folkmängd betäckte vägen ifrån Hammersmith, der Drottningen bor, förbi Hydepark, hela Piccadilly, Pall-mall, the Strand och i synnerhet ifrån Temple-Bar till och omkring St. Paul. Denna sträcka är säkert en svensk mil. Drottningen hade afsagt sig allt ledsagande af förnåma herrskaper i vagnar, och utom hennes egen, i hvilken hon sjelf och Lady Hamilton satt, följdes hon blott af en, hvori Hennes Kammarherrar sutto, hvartill vid Hydepark Corner slöt sig Parlaments-ledamoten Hobhouse i egen vagn och klädd i hosdrägt. Deremot och i betraktande af att Drottningen ej hade att eommendera en enda Cavallerist till hedersvagt, (inom City får ej eller, utan Lord-Mayorens tillåtelse, en enda soldat eller officer visa sig i uniform), hade dagarne förut bildat sig en Comité, för att organisera ett hedersgarde af frivilliga, och inbjudit Sir Robert Wilson att föra detsamma an. Man måste föreställa sig en betäckning af 2000 frivilliga Gentlemen på egna hästar, i civila kläder, utan gevär, men alla med hvita bandrosor på bröstet, hvita sidenband på hästarne och lagerqvistar i hattarne, samt en stor silfvermedalj, med Drottningens bild uppå, längande i violet band omkring halsen. De redo sex man högt, före och efter vagnen, hvardera afdelningen med 3 civilt klädda trumpetare framför sig. Sir Robert Wilson, Sir Gerard Noel och Sir Hume, alla 3 ledamöter af Underhuset, redo vid vagnsdörrarne. Vid tåget genom Westminster syntes ingen soldat, och vid Carltonhouse, der Kungen bor, möttes tåget af de högljuddaste hurrarop af folket. Ministeriella bladen beklaga sig, att, ehuru Sir Rob. Wilson och Noel astogo hattarne vid förbifarten, den öfriga cavalcaden icke följde detta exempel, och att åtskilliga oangenäma utrop, kände under namn af hisses, låto höra sig, hvilka hade afseende på Konungen. Tempelbar, som är en gammal stadspport emellan Westminster och City, var stängd, äfven som alla sidogator inom City, ledande till den vägen, processionen skulle taga. När Drottningen kom till porten, klappades på, och efter skedd förfrågan ifrån, hvem der vore, svarade Wilson och Noel: the Queen Con-

sort of Great Britain demands of His Lordship to pass into the City of London (Drottningen af Stora Britannien anhåller hos hans Herrlighet att få komma in i Londons Stad); hvarpå med vanlig ceremoni Lord-Mayoren lät öppna porten och personligen bad Hines Maj:t vara välkommen till sina trogne undersåtare i the City of London. Lord-Mayoren var klädd i ceremoni-drägt och satt i sin stora sekelgamla stats-vagn, dragen af sex prägtiga hästar. Han var upvaktad af Magistratspersoner, som sutto baklänges och buro insignierne af hans värdighet, hvaribland en ofantlig massiv spira, som stack ut genom fönstret. Kusken, spannridaren och sex lakejer, som gingo bredvid hästarne, voro så höljda i ett nät af guldbroderi, att man knappast kunde uptäcka, att de hade blå räckar. Framför Lord-Mayorns vagn körde 2:ne andra modernerna och präktiga vagnar, hvori de begge Sheriferna sutto. Deras livréer voro, hvar på sitt sätt, lika präktiga som det nyss beskrifna. Der till kom en öppen vagn, hvori sutto tvenne ledamöter af Common Council i violetta rober, med långa smala stafvar, omlindade med hvita band och hvita blommor. Främst red den så kallade City Marshal, i röd uniform med guldepauletter, åtföljd af Constablar till häst. Detta Lord-Mayors-tåget for, ända ifrån Templebar till Kyrkan, framför Drottningens cortége, och vid ankomsten till kyrkogården öppnades porten och vagnarne körde fram till stora trappan midt för façaden. Alderman Wood öppnade Drottningens vagnsdörr och halp henne ur vagnen, hvarefter Lord-Mayoren emottog henne på nedersta trappsteget och förde henne vid armen trappan uppföre in i kyrkan och fram till kungliga stolen. Under gudstjensten inne i kyrkan rangerade sig cavalcaden rundt omkring kyrkogården; och en sådan tystnad och stillhet har man i London nästan aldrig sett, ej en gång en söndag; man skulle kunnat höra en nöt knäppas, så stilla var allt — och likväl omgafs platsen framför kyrkodörren säkert af 300,000 människor. På taken rundtomkring voro amfiteatrar inrättade, och sjelfva skorstenarne voro öfvertäckta af åskådare. Ett ögonblick höll lugnet på att störas af ett gräl mellan två af cavalcaden. Det stillades likväl snart, och dödstystnaden återställdes och varade, tills man gick ur kyrkan. Så snart Wood och Waithman visade sig och gingo till sina vagnar, genljöd luften af hurrarop; och när Drottningen, ledd af Lord-Mayoren (som, i parentes sagdt, är lärftskrämare) kom ut igen, blef det ingen ända på bifallsropen, så länge ännu något var att se af processionen. Lord-Mayoren och stadens Embetsmän följde med

tillbaka till Templebar, der de togo afsked af Hen. Majt, och nu nedhöggos i ögonblicket alla barrierer och passagen blef öfverallt fri. Oaktadt det ofantliga tillströmmandet af folk från tvärgatorna, hände ingen olycka, och i allmänhet hörde man icke talas om mer än enda på hela dagen, nemligen att en pojke föll ned af en ställning. Det är omöjligt att beskrifva folkets stilla förnöjelse; alla voro smyckade med hvita band och gröna blad, en del med tryckta lappar på hattarna, hvar på lästes: God bless Queen Caroline! Till och med barnen vid bröstet hade sådane lappar på fallvalken. Tusentals små mässings-penningar med Drottningens bild såldes för en penny stycket, och hela dagen såldes ingen ting, som icke var à la Reine. Så skrek en pojke ut om aftonen Queen Carolines Domino (det var alldeles simpla Domino-spel à 6 pence). Drottningens pannkakor, Drottningens stekta äpplen, Drottningens penknivar, Drottningens skosnören — kort, allting var Drottning Carolinas. En timme sedan Dr. for från St. Pauls, kunde man redan någorlunda beqvämt passera, Husen voro prydda. På ett ställe satt en tafsa med moraliska föreläsningar för Ministrarna, hvarpå öfverst stod med stora bokstäfver: Liverpool! read this; (läs, Liverpool)! Om aftonen voro några illuminationer.

Drottningens öfvervigt i alla hänseenden är gifven och motstånd kan endast göra hennes seger mer lysande. Det bästa beviset på sanna förhållandet är, att ministeriella bladen nödgats taga sin tillflykt till det plumpaste ovett, hvaremot oppositionens affectera ett lugn och en värdighet, som visar, att de äro säkra på sin sak. De slå sig nu mest ner på Congressen i Troppau, den de illa behandla och kalla Despot-församlingen i Troppau. The Times har uppenbart tagit Neapels parti, och denna allierad är aj att förakta. Detta blad är nu Brittiska nationens tankställare, och utan The Times hade Drottningen varit förlorad.

D. 1 dennes hölls en sammankomst af Londons Common Council, då Waithman, efter bittra anmärkningar mot Ministrarne, föreslog, "att en underd. petition af Common Council måtte till H. M. framföras, med anhöllan, att H. M. måtte entlediga sina nu varande Ministrar, som, genom deras sednaste förfarande mot Drottningen, gjort sig ovärdiga H. M.s förtroende, och hvilkas handlingar vore endast beräknade på landets skada." Många satte sig mot det allmänna omdö-

met om Ministrarnes handlingar; men nästan alla tadlade processen mot Drottningen. En ledamot ville i petitionen hafva införd, ej blott begäran om de nu varandes förafskedande, utan också uppgift på dem, bland hvilka H. M. borde väljas deras efterträdare. Slutligen gick motionen igenom, utan förändring, med 84 röster mot 32. The Times säger, att administrationen nu liknar mer en provisorisk regering, än landets goda gamla constitution.

Stockholm. Kongl. Allmänna Magasins-Directionen har från sin Ombudsman haft rapporter af d. 28 Nov. och 1 dennes. Den Skånska hafra, som varit lossad i Sheerness, hade d. 1 varit utbjuden på Korn-marknaden i London, och var i allmänhet sämre än den från norra orterna, men gaf dock 19¹ sh. för 120 Qu., som såldes. Det är väl, att Halmstad-lasten blifvit commenderad från Grimsby, (ehuru den icke ankommit till London d. 1) ty der bjöds blott 13 sh. — Hr. A. ämnade besörja en ytterligare afsändning af silver.

Från Scotland och det inre af landet hafva berättelser inlupit, att skörden af hvete, vid närmare betraktande, för ingen del finnes svarande mot det begrepp, man först gjorde sig derom. Deraf skulle kunna hända, att Engelska hamnarne, någon tid under förra hälften af nästa år, blifva öppnade för utländskt hvete. Till den ändan har man upköpt nederlags-hvete i London à 33 s. — således ett ytterligare stigande af 3 s. pr. Quarter. Kornet delar vanligen lika conjunctur med hvetet, och då hamnarne äro öppna för det enda sädeslaget, pläga de äfven vara så för det andra. Hafra deremot står i intet förhållande till något annat än skörden af lodervexter och särdeles Turnips. Råg kommer nästan icke i fråga i England.

På e. m. d. 1 påstods som säkert, att Österrike förklarar Neapel krig. Bekräftar sig detta, så kunde det verka på både fonder och varor, och spanmålspriserna skulle kunna så deraf upjagas, att den i alla fall ej alldeles otroliga händelsen af hamnarnas öppnande för de ädlare spannemålslagen blefve en följd. Imedlertid bjüdes redan under hand en sh. mer för utländskt hvete på nederlag.

STOCKHOLMS COURIER

Thorsdagen den 21 December.

Sine ira, studio et metu.

SAMTAL MED GRANSKAREN.

läsbart kanhända under julens förströelser, som icke gerna förena sig med djupsinnigare tanke-ämnen.

I stället för envisheten att försvara, hvad man sagt, borde bland författare införas den seden, att alltid på samvete erkänna, om de funne sig hafva haft orätt. Derigenom skulle stridskrifterna försvinna till största delen, och blott så mycket deraf blifva kvar, som behöfdes för att tillägga nya uplysningar i ämnena. När en motståndare icke anförde annat, än hvad som redan genom sjelfva ordaförståndet af den angripne skriften vore vederlagdt; borde den angripne författaren spara sin möda.

Upoffringen för författarnes egenkärlek kunde synas stor. För hans ära vore den ingen. Hvem ser väl ett fjät framför sig, utan att begripa, att en oblidkelig rättvisa icke är långt borta, huru mycket man ock må bråka sin hjerna och äfven lyckas att för ögonblicket gäckta sina läsare, för att bemantla sina misstag eller sin vrånghet?

Om då någon författare funnes, nog litet förbländad af egenkärleken, för att vara mäktig af den gnista ljus och redlighet mot sig sjelf och andra, som härtill fordras; måtte väl hans ohörda djerfhet skulle få framgång? Skulle han icke köpa

sig smädelse för sin ärlighet? Skulle man någonsin kunna tro, att en författare bekände på samvete och otvunget, om han hade orätt?

Tiden, som förvandlar allt, kan göra detta möjligt. Ju mer man ser för sig en uplyst publik, destomera måste man misströsta att kunna bedraga.

Vi längta efter denna tid; men vi känna, att vi ännu icke hunnit dit. Till dess måste vi följa den gamla banan och någon gång försvara oss äfven då, när vi så utan fog äro anfallne, att ingen tänkande behöfver läsa vårt försvar, för att stadga sin mening.

Det är den redan gamla frågan om *båtsmanshållet*, som nu framkallat dessa betraktelser. De viktiga ämnena, som genom Granskarens behandlingssätt kommit att här sammansmälta, äro så enkla, att man ej bör misströsta om deras fattlighet för det mest inskränkta förstånd; och det är derföre, som vi fruktat att göra orätt, om vi nöjde oss att redan hafva tillräckligt bevisat, hvad vi derom sagt. Så länge vi till vår publik äfven räkna en klass, som vida mindre tänker, än den läser, är det nödigt, att ämnen af denna beskaffenhet framläggas ej blott för ögonen, men så till sägandes, äfven för fingrarna, och att det allmänna tålmodet uthärdar, hvad som fordras till åstadkommande af denna

handgriplighet och undanrödjande af den verkan, som blotta bristen på svar medförer hos så många, hvilkas tänkesätt i medborgliga ämnen icke derföre äro likgiltiga.

En annan omständighet kommer dessutom här i betraktande. Vi känna väl icke nog den förnäma världen, för att med viss-het veta, huruvida det är sannt, att Granskaren egentligen der har sitt publicum. Men vi skulle kunna antaga det, när vi se honom, innerligen förödmjukad inför sina anhängares uplyftning "i samhällets högre kretsar", nöja sig att anses för den ringaste bland våra motståndare. En sådan man må vara i och för sig sjelf huru litet som helst; så vidt man kan betrakta honom såsom ombud, äger man icke att sätta sig öfver honom. Man måste respektera hans höga principaler, så länge man icke ser hans misslyckade försök *désavouéras* af dem, så länge, med ett ord, updragandet af hans svagheter är en allmän angelägenhet, emedan det innefattar updragandet af hans hufvudmäns svagheter.

Det enda, man skulle kunna förebrå oss, vore, att vi skaffa Granskaren en utvidgad publik, utvidgad nemligen med alla de mindre förnäma läsare, som endast genom oss skulle komma att göra hans bekantskap. Men vi se icke något ondt häri. Att sprida, om möjligt vore, den förnäma tonen allt vidare omkring i de lägre klasserna, vore att utvidga kulturens område. Låt Granskaren till och med hafva inskränkt sitt första hopp och sin egentliga bestämmelse till att i förmaken, i thesocietyeterna, läka vissa sår, gifva luft åt en viss jargon, som nu mera föga hoppas att kunna meddela sig åt den större allmänheten; så skall dock äfven han sjelf, lik alla Adams barn, höga och låga utan undantag, hålla till godo folkets upmärksamhet, när han ser den erbjuda sig; så skall

han likväl endast då förakta publiken, när han ser sig utstängd från dess gunst.

Samtalspråket torde vara tjenligast för ämnet, enär det, med största korthet, medgifver största tydlighet. Måtte vi kunna behandla saken nog lätt; grundlighet gör sig sjelf i denna strid. Hvad som kommer vår förlägenhet till hjälp, då vi, så föga belevade, våga träda inför denna raffinerade mans anlete och språka om hans förnäma sällskap, är den grad af ädelt tänkesätt, han ådagalägger, då han "förmodar, att sjelfva Regeringens Ledamöter ej kunna hålla utaf Kuriren (Courieren), då han taxerat dem för att hafva gjort uppenbar orätt" — emedan nemligen en regerings ledamöter (sådana finnas icke hos oss) alltid, då deras steg granskas och ogillas, böra säga sig vara *taxerade*, antastade, missfirmade och det mera, och aldrig hålla utaf den, som granskar dem. — Nu till samtalet.

Gr. Larmskrikare, gästar och tanklösa varnare har jag, uti den vrå, hvarifrån jag betraktar världen, icke hört något utaf.

Cour. Från en vrå är det också, som allt, hvad ultraparti och hofslinkare heter, betraktar världen, ehuru man må kalla denna vrå *samhällets högre och uplystare krets*. I sanning är det en mörk vrå, der man icke ser stora dagens ljus, icke märker huru högt solen står på himmeln, en usel vrå, hvares icke minsta olägenhet är, att den icke gömer någon, att man der skådas af alla, ehuru man sjelf ingen ser. Ni, m. H., som nöjer Er med en vrå i världen, välj icke denna — tro mitt råd. Om Ni från denna vrå ville företaga något, för att verka på allmänna opinionen; så skulle man alltför lätt genomskåda Er. Ni har icke talangen att synas annat än Ni är — så vida annars denna talang me-

ra finnes någonstades i världen. Allt hvad Ni åsyftar, ligger så för hvar mans ögon, att ingen misstager sig derpå.

Gr. Jag hade länge trott, att sådana varelser aldrig skulle få visa sig ibland bättre folk, minst ibland litteratörer — —

Cour. Och hvem trodde ej häri lika med Er? Mätte en gång den tid komma, då man får hafva denna tro i fred! Ni, som så väl känner det bättre folket, verka för detta ändamål m. H. om Ni är mäktig af nog försakelse dertill.

Gr. Jag kan icke frångå min öfvertygelse, att genom en uppenbar orättvisa uti ett ärende, som Konungen ensam kunnat afgöra, blifver Hans höga värdighet komprometterad.

Cour. Och likväl hörer Ni ej till det blinda nitets gastar, som icke märka, att de angripa Konungen, när de vilja göra Honom ansvarig för hvad som sker? Likväl får man icke tro, att det är någon annan, som Ni vill försvara, än Konungen, då Ni utropar, att Han är komprometterad genom följderna af Hans rådgifvares misstag och oskicklighet?

Gr. Nej, ty det är en stor skillnad imellan att göra en anmärkning emot ett beslut, och att påstå detsamma vara uppenbarligen orättvist.

Cour. Ja, en himmelsvid skillnad. Anmärkningar tillåter Ni således — blott icke *den* anmärkningen, att något är uppenbarligen orättvist. För att kunna undgå all anmärkning, är då konsten den, att göra besluten *uppenbart orättvisa*, vaktas sig noga, att begå något sådant, som folk skulle våga anmärka, men destomera tygellöst och uppenbart trampa all lag och rättvisa under fötterna, på det ingen anmärkare måtte våga att öppna munnen. Ni filosoferar, m. H., alldeles efter den gamla regeln om små tjufvars hängande.

Eller vill Ni, kan hända, att man får anmärka, hvad som helst, endast man nyttjar lindrigare termer, och afhåller sig från det grymma uttrycket uppenbar orättvisa? — Jag förstår. Man behöfver icke säga, att korpen är hvit; man får säga, att han är brun, endast man vaktar sig att nämna *svart*. Folket må sedan tänka om hans färg, hvad det behagar.

Gr. Att yppa en orättvisa, hvarigenom Konungens höga värdighet komprometteras, är ej heller detsamma, som att förgripa sig mot samma höga värdighet.

Cour. Enligt er mening har jag således komprometterat Konungen, utan att förgripa mig emot Honom! Jag tyckte annars, att frågan var, huruvida jag beskylldat Honom för uppenbar orättvisa. Om jag komprometterat Honom genom en sådan beskyllning; så skulle jag icke sjelf fritaga mig från att på ett förgripligt sätt hafva komprometterat Honom — och således *förgripit mig* mot Honom. Eller hvarföre vill Ni, att jag icke skulle hafva gjort det, då Ni likväl så högt tadlar, hvad jag gjort? Är det icke uppenbart, att Ni vill låta alla anmärkningar drabba Konungen, och blott bråkar, för att urskilja, hvilka som må vara grofva nog att anses förgripliga och brottsliga, eller hvilka som äro nog lindriga, att kunna tillåtas? Kallar Ni detta helgd och vördnad för Majestätet? Kallar Ni det att låta Konungens gerningar vara från *allt* åtal fredade? I sanning, m. H., Ni måtte sjelf icke begripa, huru djupt ultraismen ligger rotad i edra läror. Låt undervisa Er, att den ringaste anmärkning mot Konungen alltid är en förgripelse mot Majestätet. Lär att vörda Honom såsom er oantastelige, constitutionelle Monark, såsom folkets högste, helgade representant och beskyddare. Och Ni skall inse, huru skändligt man missleder Er, hvarje gång man

vill inbilla Er, att Ni försvarar Honom, då Ni försöker att låta det allmänna vettets fria omdömen om Hans *regering* falla öfver hans egen helgade *person*. Ni skall begripa, att den, som vill inbilla Er sådant, vill ovilkorligen ett af tvenne, antingen offra Monarken och hela det monarkiska systemet åt folkets rättsfordringar eller dess förvillelser, eller ock underkufva förmått och folk och allt hvad heligt är -- icke under Monarken, hvilken derigenom, till skada för sig sjelf, endast förvandlas i en ohelig, fruktad, hatad, aldrig vördad despot, — utan under dessa folkets afsvarna fiender, som vilja nyttja den allmänna despotismen till medel för sin enskilda, dessa mensklighetens förtryckare, som aldrig vilja lefva af annat, än sina likars svett och blod, med ett ord dessa sultanister, dessa ultraroyalister, som för sin egen strafflöshet söka att förnedra Konungarna till sina verktyg och vilja hafva alla sina gudlösa tillgrepp skyddade under Majestätets helgd — det grymma, ärelösa skräckmajestätets, hvilket upreses för att till intet göra det folk, hvars representerande utgör Majestätet, och med hvars frihet det i sjelfva verket uphöres. —

Nå väl, m. H., hvad har Ni väl vidare att säga? Jag skulle önska att kunna uptäcka hos Er något, som visade, att Ni ej är ledd af ett sådant systems anhängare.

Gr. Den slutföljden, att lagen genom otillgängligheten af Statsrådets protokoll velat lägga hinder för granskningsrätten öfver Konungens beslut, finnes icke på något ställe i min kritik.

Cour. Der finnes då blott den slutföljden, att Ni ej kunnat draga en sådan slutföljd, ehuru Ni framställt premisserna dertill. Jag är nöjd, att hafva bevisat, det denna följd verkligen följer af hvad Ni sagt, ehvad Ni förutsett det eller icke.

Gr. Den fria yttranderätten är nationens palladium och tidehvarfvets heder.

Cour. Aldeles, m. H., och häraf följer, att ultraismen, som hatar ljuset, är tidehvarfvets skam. Jag sökte då ej förgäfvades ett bevis, att Ni är helt annat än en ultra! Om jag ej alltid kan förlika edra lärör; så kommer det endast deraf, att jag drager slutföljden från dem — ett bruk, hvartill de kanhända icke äro ämnade.

Gr. Statens högste Embetsmän äro lika mycket, som Ni och jag, vänner af den fria yttranderätten.

Cour. Triumf! — Hvilket annat land än Sverige äger väl att skryta af en sådan lycka? — Men hvarföre kunna de då icke hålla utaf den, som granskar deras åtgärder, dessa liberala högsta Embetsmän, *regeringens ledamöter*, enligt hvad Ni sjelf redan sagt? Eller har Ni här åter glömt sammanbindningen och slutföljderna af edra satsar?

Gr. Genom en förnuftig opposition skulle vi kanhända slutligen blifva rätt öfvertygade om de sanna fördelarne af vår statsförfattning, ävensom af hela vår politiska belägenhet.

Cour. Önskar Ni en sådan opposition, som i all dess vidd undersöker vår politiska belägenhet; skynda då att ur vår Tryckfrihets-förordning borttaga, om Ni kan, alla hindren för en fri yttring öfver rikets förhållanden till främmande makter — hinder, som enligt er mening böra hafva tillkommit emot de högst upsatta Embetsmännens vilja.

Att alla må bli rätt öfvertygade om vår statsförfattnings fördelar, kan ingen önska lifligare än jag. Det är just för denna statsförfattnings helgd, för våra lagars efterlefnad, som jag alltid ifrar. Ju mer lagarne och statsförfattningen blifva kända, desto strängare blifva folkets omdömen öfver alla embetsmännens afsteg dertiffrån; och detta är den ofelbara verkan af all förnuftig oppo-

sition. Statsförfattningens fördelar åter blifva bäst kända derigenom, att regeringen följer henne och låter folket erfara fördelarna.

Gr. När Statsrådet reserverat sig, yrkar jag blott, att det må vara fritt från lagligt åtal, ej från allmänna omdömet anmärkningsrätt öfver hvarje publik handling.

Cour. Och jag begärde aldrig något lagligt åtal, endast denna anmärkningsrätt. Om Ni ej ville bestrida den; hvarföre motsade Ni mig då?

Gr. Att en Konungs rådgifvare alltid vill det rätta, alltid tillstyrker det i sin öfvertygelse bästa, anser jag för ett axiom.

Cour. Och denna sats lärer vara vilkoret för gilligheten af allt, hvad Ni filosoferar öfver den ministeriella styrelsen. Ni kan ej tänka annorlunda, då Ni vill hafva ministrar utan ansvarighet.

Gr. Sitt samvete har en minister fredat, sin heder har han bevarat, då han afgifvit föreställningar emot ett beslut, som han ogillar.

Cour. Som Ni behagar. Men en tålig heder måste det vara, som nöjer sig med, att ingen vet, om föreställningarne äro afgifna eller icke. Samvetet åter må gerna vara i fred, så vidt det icke sjelft känner sig i behof af ett annat försvar för hedern. Men jag medgifver, att man måste antaga ministerns rättsinnighet såsom ett axiom, när man hvarken vill göra hans resignation till hederspligt eller till lagpligt, och likväl påstår sig hafva ingen ting emot, att folket tänker och talar öfver regeringens steg.

Gr. Flere gånger har man sett Kuriren (Courieren) yrka, att Ministrarne borde hafva mera makt, att de ej allenast borde äga att råda, utan äfven att besluta och verkställa, m. e. o. att de för sin tjenstetid borde vara regenter.

Cour. Och detta är den sats, Ni fö-

retager Er att allvarsamt vederlägga! Yrar Ni, Herr Granskare? Har jag sagt något dylikt? Då Ni finner allt vara väl bestäldt dermed, att några Herrar sitta omkring Konungen och reservera sig, men utan att kunna hindra öfverträdelser af lag och rätt; så påstår jag deremot, att detta ger en trolös aristokrati det öppnaste tillfälle att förleda sin monark och blott bereda ansvarsfrihet åt sig sjelf; att en minister fast mer borde vara bunden vid sin pligt genom nödvändigheten att resignera, när han förlorat monarkens förtroende och ej mer får sina råd följda; att en sådan minister visserligen är lika beroende af Konungen, och derutöfver i alla sina steg beroende af lagen, åt hvilken han måste skaffa lydnad, eller också uphöra att vara sin Konungs rådgifvare. Och Ni säger, att det är jag, som vill göra ministrarne till regenter, gifva dem rätt att besluta och verkställa!

Gr. Jag tror, att våra inre författningar och inrättningar, af klokheten i ordning satta &c. äro för vårt land ganska väl passande.

Cour. Jag har icke den lyckan att dela er mening; men det kan hända, att Ni har rätt. Orsaken, hvarföre jag icke trott våra inrättningar passande, är blott den, att de icke passa för något folk, som går till hyfsning och utbildning af sin frihet. Kan hända är det bäst passande för vårt land att stanna på denna väg och försaka alla de förbättringar, tidedvarfvet erbjuder.

Gr. Merendels hafva de fel vidhäftat ministeriella regeringar, att Konungen varit styrd af Ministrarna, dessa af lyckökare, favoriter och mätträser, samt landet af de sistnämnde vezelvis. — Svenska nationen har i århundraden varit nöjd att styras af en Konung: hon älskar det helt säkert ännu, och skulle säkerligen icke

vara belåten med en *ja-Herre*, sina ministrars verktyg.

Cour. Men ministeriella regeringar af denna fason förutsätta (märk väl!) *strafflösa* Ministrar. Och huru kunna de vara det fullkomligare, än det beror af dem sjelfva att göra sig, när de kunna blott pro forma till protokollet reservera sig mot beslut, dem de i hemlighet understödt och beredt? Jag vet knapt, hvilketdera jag hellre skulle önska mig, sådana ministrar eller ministrar utan ansvarighetslag — jag tror nästan, att de förra kunde vara djervare, om de ville och rätt förstode sin sak.

Vill Ni hafva en Konung, som är sina ministrars verktyg; sök honom då i despotismens tider, när de olycklige monarkerna trodde sig kunna göra allt, hvad de ville, och i sjelfva verket icke voro monarker, utan leddes af sina gunstlingar tvert emot sitt eget intresse. — Vill Ni åter se Konungar, som verkligen regera; sök dem der, hvarest de ingen ting kunna företaga utan upriktiga råd af män, hvilkas öde beror af deras råd, som stå i ansvar för allt, hvad de tillstyrka och ej våga att leda sin Herre på andra tankar, än folkets sanna fördelar. Se der, hvad jag vill, när jag önskar, att en ministers råd ej må kunna bestå i toma ord, utan i allvar — likväl aldrig ett ögonblick föreställande mig, att Konungen skulle blifva en *ja-Herre*, som icke, när helst han behagade, nyttjade sin makt att aflägsna sina ministrar. — Ni vet, kan hända, att i vissa fall några, fastän icke alla, Konungens ministrar hos oss äro skyldiga att besegla sin reservation med nedläggande af sitt embete. Det är således just ingen ting nytt och ohördt, jag föreslår, då jag önskar, att denna skyldighet måtte utsträckas till *alla* reservationer.

(Forts. e. a. g.)

Man har sett påstås, att monarkiska systemet, äfven det constitutionella, vore byggt på den grundsatsen, att Konungen ej kan fela. Ar nu meningen också, att det icke kan byggas på någon annan; så måste man antingen icke önska framgång åt den protestantism, hvilken syftar att störta en så vidskeplig tro, eller ock är man liknöjd om det monarkiska systemets bestånd.

Likväl tyckes ingen ting vara lättare, än att begripa, att det monarkiska systemet alldeles icke behöfver en sådan fördom. Konungens Majestät är heligt därför, att Hans vilja är, eller bör och kan vara, ren från all annan afsigt än folkets fördelar, hvilket Han föreställer. Men rådgifvare har Han just därför, att Hans förstånd, såsom alla människors, är ändligt och *lätteligen* kan förvillas. Man antager Hans vilja vara god, men håller sig till ministrarne, såsom utgörande Hans förstånd — se der det monarkiska systemet. Om Han felar; så är det Hans förstånd, men icke Hans vilja, som felar — se der hela hemligheten af allt det förnuftsvidriga, hvaremot man tänker sig en protestantism oundviklig.

Vi tro icke ens — och derom åberopa vi våra förra fullständigare yttranden i ämnet — att Konungens vilja behöfver antagas vara *alltid* ren, för att icke destomindre förlika Hans makt och helgden af Hans Majestät med förnuftets strängaste fordringar. Det är nog, att Han *kan*, att Han ensam kan, vara skuld från allt möjligt personligt intresse vid utöfningen af sitt kall. Han äger i regerings- och lagstiftnings-ärender intet annat tänkbart intresse än folkets, och det är omöjligt, att Han icke ser det, om Hans *förstånd* icke missleder Honom. Det gifves därför ej heller en tänkbar utväg, att få någon re-

gering så införlifvad med folket — med hela folket — som en monarkisk är genom sin *vilja*, hvars någon gång möjliga förderf vore blott en onaturlig sällsamhet, då det tvertom är natur i alla öfriga hittills kända former; och man har lyckats att fullkomna den monarkiska regeringen, när man lyckats att bringa hennes *förstånd* under lagarnes lydnad.

Hvarje republikansk form är underkastad vida större vådor, än den så föga tänkbara vådan af en Monarks vilja, som vore vidrig mot Hans folk, d. v. s. mot Honom sjelf. Alla republiker utan undantag hafva varit stiftade aristokratiska eller blifvit förvandlade till sådana; och det måtte icke vara dem, man vill försvara. Omöjligt är det kanske icke, att republiker framdeles få en annan natur, likasom monarkierna fått en dittills okänd, alldeles oförväntad, genom inrättande af den engelska statsformen. Vi säga blott, att detta återstår att försöka, och att rönet bör göras af dem, som redan befinna sig i det republikanska tillståndet, men att det monarkiska systemet icke imedertid bör dekrediteras genom en föregifven förnuftsvidrighet, från hvilken det i sjelfva verket är fritt.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Portugal. D. 11 Nov., då trupperne upställdes slagfärdiga i Lissabon (till invånarnes stora förskräckelse, heter det i ett bref), var Öfverste Sepulveda den ende bland Öfverbefälet, som nekade att ovilkorligt besvärja Spanska constitutionen. Med sina åtta Jägare-bataljoner besatte han ett kvarter i staden och upställde sitt folk till försvar. Hans motståndare läto rigta St. Georges Castellets kanoner mot det kvarteret, upföra kartesch-laddade kanoner på alla högre punkter emot de gator, som gå till kvarteret, och postera cavalleri-squadroneer, för att afskåra honom återtagget. Då eftergaf Sepulveda äntligen och aflade

eden. — D. 17 utgaf Juntan en proclamation till Lissabons invånare, hvilkas värdiga upförande deri fick stort loford. Sakerna syntes återgå till lugn och deras gamla skick. Coimbra hade redan högt yttrat sitt missnöje. Gen. Teixeira tillkännagaf redan d. 13 offentligen, att han, för sin hälsas skull, icke kunde behålla öfverbefälet. D. 16 gingo 70 Öfver-officerare till Öfverste Sepulveda, för att tillbjuda honom arméens bistånd till Juntans återställande i dess förra legitima skick och till Vice presidenten Silveiras bestraffning. Sepulveda svarade, att han redan fått communicationer derom från Gen. Teixeira, och förmädde honom att genast sammankalla alla öfver-officerare, Gen. Cabreira inberäknad. Sepulveda hade äfven, i samma ändamål, emottagit en deputation af 24 de aktningvärdaste köpmän. Redan i sammankomsten d. 16 medgafs, att arméen blifvit missbrukad till Silveiras äregiriga afsigter, att militärens inverkan på regeringens handlingar vore olaglig och ett elakt exempel, emedan soldaten borde lyda, framför alla andra, och att den utspridda missförfärd mot Juntans pluralitet vore ogrundad. Derrföre sammanträdde d. 17 hos Teixeira alla de chefer och officerare, hvilka undertecknat militär-conferencen d. 11, och beslöto att återställa allt på den fot det varit före d. 11, undantagande endast Spanska valsättet. Detta beslut förkunnades de församlade nya ledamöterna i Juntan, hvilka genast förklarade sig vilja taga afsked, då de mot sin vilja inträdt och gerna åter skulle i spitsen för ärenderna se de män, som förut så väl förestätt dem. De afdankade ledamöterna, hvilka detta genast kungjordes, vägrade att åter inträda, om icke Silveira toge afsked; men deingo snart veta, att detta redan skeft, och foro till palatset, under folkets hurrarop. Folket beledsagade Generalerna Teixeira och Cabreira från deras hus. Om aftonen hade väl 30,000 menniskor samlat sig på Rocio-torget, under palatsets fönster, och fördrade, att Juntans ledamöter skulle komma ut på balconen. Detta skedde, under facklesken; hvar på folket begärde de afdankade ledamöternas återinsättande och Spanska constitutionens antagande, med de ändringar, dem omständigheterna kräfde. Detta bifölls och folket beledsagade, med facklor i händerna, regerings-ledamöterna hem. Staden illuminerades frivilligt. Allmänna ropet på gatorna var efter Spanska constitutionen och "mer frihet." Illumination ägde icke rum d. 11. — I Madrid gick rykte, att Portugisiska Juntan ville ställa riket under Spaniens beskydd, ja förena det dermed o. s. v.

Anmärkningsvärd är en proclamation, som Gen. Cabreira d. 16 utfärdades till Lissabons invånare, deri han säger, att han och hans kamrater besvärja Spanska constitutionen.

Spanien. Underrättelserna om hvad som händt i Madrid, äfven som en höp falska rykten om Troppaner-congressens beslut, hade väckt stor sensation i provincerna och några General-Capitainer sades hafva begärt förstärkning af trupper; men anledningen till oron har uphört. D. 21 Nov. kl. $\frac{1}{2}$ till 4 e. m. höll den Kungliga familjen sitt intåg i Madrid, under kanoners lossande, trupparnas paradering och glädjerop af folket, som fyllde vägen ända från Escorial. Så snart Konungen och hela K. familjen inkommit i slottet och visade sig på balconen, defilerade trupperne där förbi och folket ropade hundradetusedaldigt: "Leve constitutionen! leve den constitutionelle Konungen!". En prest, en artilleri-officer och en borgare, hvilken höllo up constitutionen och tryckte den till sina läppar, blefvo uplyftade hygt på folkets skuldror. Gen. Ballesteros, Öfver-Inspecteur för milicen, har till beständiga Utskottet i en address be-tygat milicens eviga tillgifvenhet.

Konungen har åt nationen öfverlemnadt sina arfvegods i S. Fernando, värderade till 900 millioner Realer. — Cortes's beslut angående presters ställande under världsliga strafflagarna, är sanctionerad. — Den nya Krigsministern, Gen. Cayetano Valdez, har kommit till Madrid. — I Avila hafva åter partigångare visat sig. I Burgos hafva 12 man af Regimentet Sagunt slagit 36 partigångare, hvaraf två blifvit fängne och de öfriga förlöjdes. Ett kloster, som varit ansedt för de uproriskes höggvarter, är undersökt, äfven som ett hus i Madrid, där anti-constitutionella sammankomster blifvit hållna. — I Valencia har åter varit oväsande; men sinnena synas lugnade genom Konungens återkomst till Madrid. Hvad som hufvudsakligen fordras, är att Elios ställande för rätta icke längre må fördröjas. Erkebiskopen synes vara i Rom.

Inrikes Ministern Arguelles har nu sönderrifvit det bekanta bladet med angifvelser mot Riego, hvilket han icke ville uppvicka i Cortes's session d. 7 Sept. Det omtalas nu, att Riego skall åter användas, och det på en ganska ärofull plats.

Konungens beslut, hvarigenom Carvajal nämndes till Gen. Capitaine i Madrid, lydde sålunda: "Du tager genast befälet i Provinzen och staden

Madrid. Här om förständigar jag Vigodet med samma courier. Så vill din Konung och Herre."

Neapel. Det berättas allmänt, att de allierade magterna inbjudit Konungen till en sammankomst, hvartill H. M. sjelf får bestämma stället, och att de i annat fall, icke kunna anse H. M. såsom befinnande sig i frihet. Tyska tidningar uppgifva Laibach, där H. M. skulle träffa de båda Kejsarna. I Tyskland tviflar man, att Parlamentet tillåter sin Konung denne resa. "Därefter", heter det, "skall man döma, huru mycket frihet Han äger." Imedlertid fortgå Krigsrüstningarne och en mängd trupper afgår till gränsen. Gen. Guglielmo Pepe commenderar 15,000 man vid Teramo och 12,000 Abruzzisk milice. Äfven en corps Palermitaner har ankommit till Neapel och blifvit afsänd till arméen.

Partigångaren Baron Alliotti på Sicilien är tillfångatagen, tillika med 15 anhängare.

Det påstås, att Neapelska regeringen kan försona sig med Europa, under tre vilkor: 1:o att två kamrar inrättas, hvaraf den ena inneslöte adeln; 2:o Att Kungligt veto införes, såsom i Frankrike och England; 3:o att majoraterna bibehållas. Enligt andra vilja de förenade magterne lemna Neapolitanerna fritt att antaga en constitution efter behag, i fall grunden för Österrikiska staternas organisation i Italien därvid antages. Nekas detta, skulle Österrikarne framrycka mot Neapels gebiet med ett manifest af de allierade monarkerna.

Tyskland. Österrikiske Kejsarn och Furst Metternich väntades tillbaka till Wien d. 7 eller 8 dennes. Ryska Kejsaren troddes inträffa där d. 16, då svar kan hinna vara ankommet från Neapel. Så mycket anser man sig kunna med visshet säga från Troppau, att Engelska Ministerns föreställningar hufvudsakligen mildrat de steg, som komma att tagas mot Neapel, så att man till en början nöjer sig med blott conciliatoriska mått. Conferencerna fortsättas i Wien och det talas om en ny congress i Florenz nästa vår.

På nästa årgång af denna tidning, hvilken alla Måndagar och Thorsdagar utkommer, kan prenumereras, här i staden i Deléens & C:s boklåda, med 6 R:d b:co.

I anseende därtill, att nästa Måndag och Tisdag äro helgdagar, utgifves nästa nummer af denna tidning här i staden Onsdag d. 27.

STOCKHOLMS COURIER

Onsdagen den 27 December.

*Sine ira, studio et metu.*SAMTAL MED GRANSKAREN,
(Forts. fr. N:o 102.)

Gr. Den lägstiftande makt, som Rikets Ständer sig förbehållit, oeh den deliberativa, som tillkommer Statsrådet, hvars föreställningar Konungen åtminstone nödgas afhöra, lägga lika säkra, som osynliga bomar för allt godtycke och allt envælde.

Cour. Envælde fruktar jag också just icke. Jag fruktar blott fåvälde. Gläd Er Ni, att Konungen nödgas afhöra, hvad han vill och icke vill. Inbilla Er Ni, att tvång och disputer i denna väg göra till saken, och äro ej mindre nyttiga än obehagliga. Jag för min del fruktar ej Konungens vilja, tror försigtighetsmännen aldrig nödiga emot denna vilja, utan blott emot dem, som skola gifva råd, och hvilkas vilja för det rätta Ni åter betraktar såsom alldeles gifven. Hvad Ni tänker om ministrar, tänker jag om Konungen, och tvertom — se der hela skillnaden i våra meningar, Herr Granskare.

Gr. Ack nej, jag tror och bekänner fast mer, att ibland hundra regenter kan man svårligen upleta en, som med afsigt arbetat emot sitt folks fördelar.

Cour. Så förlika Er då med Er sjelf, stränge Granskare. Hvad Ni för öfrigt ordar om ministrar i andra länder, förtjenar blott den anmärkningen, att Ni sammanlagt ministerial-styrelsen i England med

den, som i sekler funnits uti Frankrike; Spanien, Portugal och Neapel. Inbilla folket, om Ni kan, att ingen skillnad finnes imellan ansvarsfria gunstlingar hos en despot och constitutionella ministrar. Vill Ni likväl påminna Er uppbyggliga exempel af fordnatidernas ministrar, som hvarken lefvat under ansvarighets-lagar eller låtit förvara sina föreställningar i protokoller, men ej dess mindre gifvit sina Beherrskare råd just af den beskaffenhet, jag önskar; så påminn Er t. ex. Sully och Axel Oxenstjerna. Föreställ Er, huru dessa dygdiga vänner af sina Monarker skulle förhållit sig, om de sett dem färdiga att förkasta vishetens råd och missbruka Konungamakten. Tror Ni, att de skulle nöjt sig med protester, äfven om de kunnat författa dem och låta dem förvaras i ett archiv, för att hos efterverlden vittna om deras frimodighet? Jag tror, att de skulle ansett offret af sina embeten såsom det ringaste offer, de möjligen kunde erbjuda sina höga vänner till beseglade af alfvaret och troheten i sina råd. Jag tror, att de värderade äran af sina Konungars förtroende och sin verkningskrets för fäderneslandets väl så högt, att de skulle hundrade gånger heldre dött, än kvarblifvit vid sin befattning, den stund de sett sig icke mer i stånd att gifva råd, som antogos, ehvad orsaken varit, att råden icke dugde, eller att monarken ej velat höra